

Дніпрова Чайка

(Людмила Олексіївна Василевська)

20.X.(01.XI)1861 – 13.III.1927

Біографічна довідка

Василевська Л. О. (псевдонім – Дніпрова Чайка) народилася в селі Карлівці Ананьївського повіту Херсонської губернії. Через кілька років родина Березіних (дівооче прізвище Людмили Олексіївни) переїхала в Таврію, в Слобідку Стару, або Малу Маячку.

На восьмому році життя батьки віддали її в Херсонську жіночу гімназію, одразу в другий початковий клас, бо дівчинка рано почала читати. Згодом продовжувала навчання в вже в Одесі, але кожні канікули проводила у селах під Херсоном, де жили її батьки та родичі. По закінченні гімназії в 1879 році Людмила Березіна займалася педагогічною діяльністю в Таврії, пізніше на Одещині та в Бессарабії. У 1891 році молода вчителька брала участь у скликаному в Херсоні учительському з'їзді. В цих же 80-х роках Людмила Олексіївна була делегатом ще двох з'їздів учителів – в Олешках і Одесі.

У 1885 році Людмила Березіна одружилась із засланим до Херсона за українофільську діяльність Феофаном Олександровичем Василевським, який в Херсоні працював на посаді губернського статистика.

З початку перебування в Херсоні 24-річна письменниця бере активну участь у роботі місцевого просвітницького гуртка, організованого Олександром та Софією Русовими. Тут Людмила Олексіївна зустрілася з корифеями українського театру М.Садовським, П.Саксаганським, М.Заньковецькою, І.Карпенком-Карим. Разом із чоловіком і М.Ф.Чернявським Дніпрова Чайка займалася поширенням творів Т.Г.Шевченка, прогресивних російських письменників.

Дніпрова Чайка пише лібрето своєї першої дитячої опери “Коза-дереза”, і перша її вистава була організована в Херсоні (в музичному варіанті О. Русова та А. Грабенка (Конощенко)).

Увесь творчий доробок Дніпрової Чайки був тісно пов’язаний з Херсонщиною. Тут письменниця написала багато віршів, поезій у прозі, новел, оповідань, лібрето дитячих опер, а також зібрала зошит фольклорних записів “Українські пісні, що їх співають у Дніпровському повіті Таврійської губернії”.

Перу письменниці належать численні твори для дітей: казки “Дівчина-чайка”, „Краплі-мандрівниці”, “Казка про Сонце та його сина”, “Грецька казка”, 5 драматичних творів для дітей: “Проводи Сніговика-Снігуровича”, “Весна-красна”, “Зима й Весна, або Снігова краля”, дитячі комічні опери: “Пан Коцький”, “Коза-дереза”, оповідання, вірші.

Перші публікації ряду творів письменниці з’явилися на сторінках альманаху «Степ», який у наш час було відроджено під його первісною назвою як спільне видання Херсонської обласної організації Національної спілки письменників України та управління культури обласної державної адміністрації.

Дніпрову Чайку хвилювало незадовільне становище рідної мови на Півдні України, тому в своїй учительській і письменницькій діяльності вона надавала цьому питанню неабиякої ваги.

У 1887 році подружжя Василевських за участь у Херсонській народницькій громаді було виселено з міста. Вони вирушають на Київщину.

Наступний херсонський період Дніпрової Чайки припадає на 1895-1908 роки. У цей час родина Василевських мешкає на вулицях Грецькій (тепер – вул. Леніна) та Гімназичній (нині – вул. Червоностудентська, на якій розташована сучасна будівля Херсонської обласної бібліотеки для дітей).

З 66 років свого життя понад 20 років Дніпрова Чайка жила і творила на Херсонщині. Померла письменниця в 1927 р.